

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

30 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Victor Burduh și Nicolae Craiu

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar de companie nr. 84 din 21 mai 1944, în privința condamnaților:

Ciaban Anton XXXXX, născut în XXXXX, originar și domiciliat la data examinării cauzei în XXXXX, fără antecedente penale,

Bulat Ilia XXXXX, născut în XXXXX, originar și domiciliat, la data examinării cauzei în XXXXX, fără antecedente penale,

și

Petrea Emilian XXXXX, născut în XXXXX, originar și domiciliat, la data examinării cauzei, în XXXXX, fără antecedente penale

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Tribunalului militar de companie nr. 84 din 21 mai 1944:
  - Ciaban Anton a fost condamnat, în baza pct. 1 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS, la pedeapsa capitală prin spânzurare;
  - Bulat Ilia a fost condamnat, în baza pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS, la 20 ani de munci grele, cu retragerea drepturilor prevăzute de pct. a), b), v) art. 31 CP pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii;

- Petrea Emilian a fost condamnat, în baza pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS, la 15 ani de munci grele, cu retragerea drepturilor prevăzute de pct. a), b), v) art. 31 CP pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii.

2. Potrivit sentinței, Ciaban Anton în luna octombrie al anului 1942, jandarmeria a organizat o razie cu scopul de a depista parașutiștii debarcați în regiunea pădurii din apropierea s. Suhuluceni. În timpul raziei, din arma proprie a împușcat un parașutist, care mai târziu a decedat, iar pe altul l-a luat în prizonierat, ce s-a întâmplat cu acesta nu se cunoaște.

Bulat Ilia și Petrea Emilian în luna octombrie al anului 1942 depistând în regiunea s. Suhuluceni, r-nul Telenești, parașutiști sovietici au raportat despre aceasta la jandarmerie, ca rezultat fiind organizată o razie.

3. La 15 mai 2020, Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, invocând temeiul prevăzut de art. 452 alin. (1), 453 alin. (1) Cod de procedură penală și solicitând casarea sentinței, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Ciaban Anton, Bulat Ilia și Petrea Emilian.

În argumentarea recursului în anulare s-a motivat că:

- judecarea cauzei s-a petrecut cu încălcarea flagrantă a dreptului la un proces echitabil a condamnaților, prin prisma dreptului la apărare, Ciaban Anton, Bulat Ilia și Petrea Emilian nefiind asigurați cu apărător, participarea căruia era obligatorie;

- Ciaban Anton, Bulat Ilia și Petrea Emilian au fost condamnați în perioada 07 noiembrie 1917 – 23 iunie 1990, fiind aplicabile prevederile art. 3 a Legii 1225 din 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

4. După trimiterea recursului în anulare pentru judecare în Colegiul Penal lărgit a Curții Supreme de Justiție, a parvenit un nou recurs în anulare semnat de Adjunctul Procurorului General – Roșioru Mircea potrivit căruia se solicită casarea sentinței, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Bulat Ilia și Petrea Emilian, invocându-se motive similare a recursului în anulare declarat la 15 mai 2020.

4.1. Noul recurs în anulare a fost însoțit de Concluzia procurorului-delegat al Secției unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată – Verdeș Liliana, confirmată de Adjunctul Procurorului General – Roșioru

Mircea la 29 mai 2020, prin care s-a conchis refuzarea în reabilitarea lui Ciaban Anton din motivul lipsei temeiurilor prevăzute de lege, deoarece materialele cauzei denotă că condamnatul benevol și personal a participat la crimele comise de autoritățile germano-române împotriva parașutiștilor sovietici, nefiind pasibil, în conformitate cu art. 4 a Legii 1225 din 1992, de a fi reabilitat.

5. Judecând recursul în anulare în baza materialelor din dosar și a motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi respins din următoarele considerente:

Dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv că *hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.*

Art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală prevede că *viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană a drepturilor omului, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.*

Potrivit art. 455 alin. (4) Cod de procedură penală persoana care a declarat recursul în anulare îl poate retrage până la începutul examinării lui, în condițiile art. 407. Retragerea recursului atrage după sine încetarea procedurii de recurs.

Din interpretarea normei procesual-penale cuprinse în art. 407 Cod de procedură penală rezultă că *până la începerea cercetării judecătorești, titularul dreptului de atac, personal, poate retrage cererea de exercitare a dreptului de atac, indicându-se obligatoriu motivele retragerii.*

La caz, se atestă că, inițial, Adjunctul Procurorului General – Roșioru Mircea a depus recurs în anulare, în vederea reabilitării condamnaților Ciaban Anton, Bulat Ilia și Petrea Emilian, făcând trimitere la prevederile art. 3 a Legii 1225 din 08 decembrie 1992 și la judecarea cauzei cu încălcarea dreptului la apărare.

Ulterior, a fost depus un nou recurs în anulare, dar care îi vizează doar pe condamnații Bulat Ilia și Petrea Emilian, făcându-se referire la motive similare cu cele cuprinse în primul recursul în anulare.

La cel de-al doilea recurs în anulare a fost anexată *Concluzia procurorului-delegat al Secției unificare a practicii în domeniul reprezentării învinuirii în instanțele de judecată – Verdeș Liliana, confirmată de Adjunctul Procurorului General – Roșioru Mircea la 29 mai 2020*, prin care s-a conchis refuzarea în reabilitarea lui Ciaban Anton.

Raportând materialele cauzei la normele legale, se conchide că recurentul nu a respectat procedura de renunțare asupra unei cerințe invocate în recursul în anulare, or nu a fost depusă o cerere în acest sens, iar concluzia anexată nu poate fi apreciată ca fiind o cerere făcută în conformitate cu prevederile art. 455 alin. (4) Cod de procedură penală coroborat la art. 407 Cod de procedură penală.

În asemenea situație Colegiul penal constată, că în fața instanței de recurs în anulare sunt două recursuri cu solicitări dublate în privința condamnaților Bulat Ilia și Petrea Emilian, iar instanța de recurs, în virtutea principiului contradictorialității ce separă atribuțiile părților în procesul penal, nu poate alege din proprie inițiativă care recurs în anulare urmează a fi examinat.

De asemenea, în ambele cereri, procurorul nu a făcut trimitere la cazul concret prevăzut în art. 3 a Legii 1225 din 08 decembrie 1992, care ar da temei de reexaminare a cauzei date în privința a lui Ciaban Anton, Bulat Ilia și Petrea Emilian sau doar a ultimilor doi, indicând la general că persoanele *au fost condamnate în perioada 07 noiembrie 1917 – 23 iunie 1990, fiind aplicabile prevederile art. 3 a Legii 1225 din 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.*

În contextul celor expuse, se impune concluzia enunțată supra, păstrând după parte dreptul de a înlătura omisiunile admise și a depune un recurs în anulare în conformitate cu prevederile legale.

6. În conformitate cu prevederile art. 457, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e:

Respinge ca inadmisibil recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, cu menținerea sentinței Tribunalului militar de companie al diviziei nr. 84 din 21 mai 1944, în privința condamnaților Ciaban Anton, Bulat Iliă și Petrea Emilian.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 31 iulie 2020.

Președinte: Iurie Diaconu

Judecători: Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Burduh

Nicolae Craiu